

Υπολογιστική Κρυπτογραφία

Εισαγωγή - Κλασσικά κρυπτοσυστήματα

Άρης Παγουρτζής – Στάθης Ζάχος

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών

- ▶ **Σκυτάλη** (αρχαία Σπάρτη)

Ιστορικά στοιχεία

- ▶ Σκυτάλη (αρχαία Σπάρτη)
- ▶ Μέθοδος ‘ξύρισμα-και-χάραξη’

Ιστορικά στοιχεία

- ▶ Σκυτάλη (αρχαία Σπάρτη)
- ▶ Μέθοδος ‘ξύρισμα-και-χάραξη’
- ▶ Κρυπτοσύστημα Καίσαρα

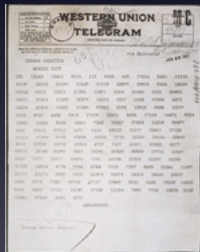

Ιστορικά στοιχεία

- ▶ Σκυτάλη (αρχαία Σπάρτη)
- ▶ Μέθοδος ‘ξύρισμα-και-χάραξη’
- ▶ Κρυπτοσύστημα Καίσαρα

- ▶ Zimmermann note (1917)

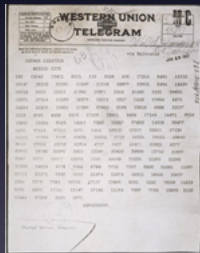

Ιστορικά στοιχεία

- ▶ Σκυτάλη (αρχαία Σπάρτη)
- ▶ Μέθοδος 'ξύρισμα-και-χάραξη'
- ▶ Κρυπτοσύστημα Καίσαρα

- ▶ Zimmermann note (1917)
- ▶ Enigma

Κλασικά κρυπτοσυστήματα

- ▶ **Κρυπτοσυστήματα Αντικατάστασης (substitution ciphers):** κάθε γράμμα (ή ομάδα γραμμάτων) του αρχικού κειμένου αντικαθίσταται με ένα ή περισσότερα γράμματα.
- ▶ **Κρυπτοσυστήματα Μετάθεσης / Αναδιάταξης (transposition ciphers):** τα γράμματα του αρχικού κειμένου αναδιατάσσονται (συνήθως κατά ομάδες).

Συνήθως αφορούν σε κρυπτογράφιση κειμένου φυσικής γλώσσας.

Κρυπτοσυστήματα αντικατάστασης

- ▶ *Μονοαλφαβητικά*: κάθε γράμμα του αρχικού κειμένου κωδικοποιείται πάντοτε με το ίδιο γράμμα (γενικότερα: με τον ίδιο τρόπο).

Κρυπτοσυστήματα: αντικατάστασης (substitution cipher), ολίσθησης (shift cipher: π.χ. Καίσαρα), παραλλαγή Καίσαρα με χρήση λέξης-κλειδί, ROT13, PLAYFAIR, affine cipher.

Κρυπτοσυστήματα αντικατάστασης

- ▶ *Μονοαλφαβητικά*: κάθε γράμμα του αρχικού κειμένου κωδικοποιείται πάντοτε με το ίδιο γράμμα (γενικότερα: με τον ίδιο τρόπο).

Κρυπτοσυστήματα: αντικατάστασης (substitution cipher), ολίσθησης (shift cipher: π.χ. Καίσαρα), παραλλαγή Καίσαρα με χρήση λέξης-κλειδί, ROT13, PLAYFAIR, affine cipher.

- ▶ *Πολυαλφαβητικά*: κάθε γράμμα του αρχικού κειμένου μπορεί να κωδικοποιείται με διαφορετικό τρόπο σε διαφορετικά σημεία του κειμένου.

Κρυπτοσυστήματα: Vigenère, AUTOCLAVE, Hill, rotor, Enigma, Vernam (one-time pad), Base-64, κρυπτοσυστήματα πακέτου (block ciphers: DES, AES), κρυπτοσυστήματα ροής (stream ciphers),.

Κρυπτοσύστημα Καίσαρα

Caesar cipher: ολίσθηση κατά 3 (γενικότερα κατά k)

Αρχικό: A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U

Κρυπτ/νο: D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X

Τα κείμενα και το κλειδί αποτελούνται από κεφαλαία γράμματα της Αγγλικής γλώσσας (χωρίς κενά), τα οποία αντιστοιχίζουμε στους αριθμούς από 0 έως 25.

Παράδειγμα

CRYPTOGRAPHY \rightarrow FUBSWRJUSKV

Κρυπτοσύστημα Καίσαρα

Caesar cipher: ολίσθηση κατά 3 (γενικότερα κατά k)

Αρχικό: A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U

Κρυπτ/νο: D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X

Τα κείμενα και το κλειδί αποτελούνται από κεφαλαία γράμματα της Αγγλικής γλώσσας (χωρίς κενά), τα οποία αντιστοιχίζουμε στους αριθμούς από 0 έως 25.

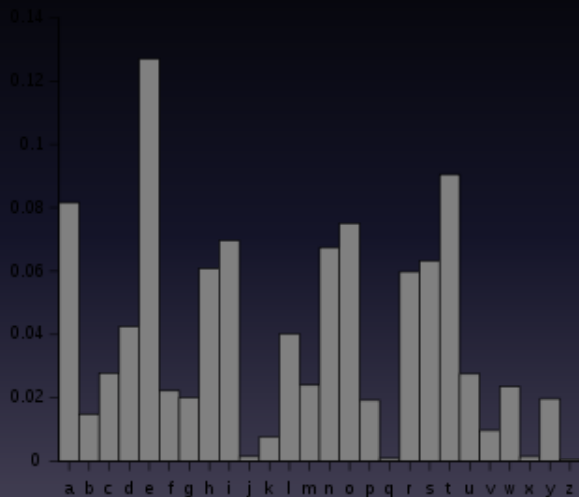
Παράδειγμα

CRYPTOGRAPHY \rightarrow FUBSWRJUSKV

Κρυπτανάλυση

Εύκολη αν το αρχικό κείμενο ανήκει σε φυσική γλώσσα: δοκιμές, συχνότητες εμφάνισης. (Αδύνατη για τελείως τυχαίο αρχικό κείμενο.)

Μέτρηση συχνοτήτων

Κρυπτοσύστημα Καίσαρα με κλειδί

Keyword-CAESAR cipher

Κλειδί: ακέραιος $k \in [0, 25]$ (π.χ. $k = 7$) και κωδική λέξη (π.χ.

TENFOUR)

Αρχικό: A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U

Κρυπτ/νο: P S V W X Y Z **T E N F O U R** A B C D G H I

Κρυπτοσύστημα Καίσαρα με κλειδί

Keyword-CAESAR cipher

Κλειδί: ακέραιος $k \in [0, 25]$ (π.χ. $k = 7$) και κωδική λέξη (π.χ.

TENFOUR)

Αρχικό:	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
Κρυπτ/vo:	P	S	V	W	X	Y	Z	T	E	N	F	O	U	R	A	B	C	D	G	H	I

Κρυπτανάλυση

Το πλήθος των δοκιμών αυξάνεται πάρα πολύ. Αλλά με μέτρηση συχνοτήτων είναι εφικτή, για αρχικό κείμενο σε φυσική γλώσσα.

Άμυνα: με χρήση ομοφώνων (homophones).

Κρυπτανάλυση μονοαλφαβητικού συστήματος

Δίνεται το κρυπτοκείμενο:

Z YMVBRFAQ RJZR KZI ZWFBV ZR RJFB BRZUV FB EJZR FB RJV
BASMRFAQ, VFRJW HAW ZQ FQCFDFCMZS MBVW AW HAW
BANFVRI ZB Z EJASV? RJVWV ZWV RVNJQFNZS BASMRFAQB
-CVNVQRWZSFGVC BVWDFNVB, VDVWILACI JABRFQU RJVFW
AEQ CZRZ, VQNWIPRVC CZRZ, VDVWILACI RWMBRFQU
PWADFCVWB NSABV RA RJVK RJZR JVSP RJVK EFRJ
VQNWIPRVC CZRZ BVWDFNVB, ZQC BA AQ.

Κρυπτανάλυση μονοαλφαβητικού συστήματος

Δίνεται το κρυπτοκείμενο:

Z YMVBRFAQ RJZR KZI ZWFBV ZR RJFB BRZUV FB EJZR FB RJV
BASMRFAQ, VFRJWV HAW ZQ FQCFDFCMZS MBVW AW HAW
BANFVRI ZB Z EJASV? RJVWV ZWV RVNJQFNZS BASMRFAQB
-CVNVQRWZSFGVC BVWDFNVB, VDVWILACI JABRFQU RJVFW
AEQ CZRZ, VQNWIPRVC CZRZ, VDVWILACI RWMBRFQU
PWADFCVWB NSABV RA RJVK RJZR JVSP RJVK EFRJ
VQNWIPRVC CZRZ BVWDFNVB, ZQC BA AQ.

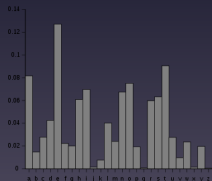
Πώς θα το κρυπτανάλυσουμε;

Κρυπτανάλυση μονοαλφαβητικού συστήματος

Δίνεται το κρυπτοκείμενο:

Z YMVB RFAQ RJZR KZI ZWFBV ZR RJFB BRZUV FB EJZR FB RJV
BASM RFAQ, VFRJ VW HAW ZQ FQCFDFCMZS MBVW AW HAW
BANFVRI ZB Z EJASV? RJVWV ZWV RVNJQFNZS BASM RFAQB
-CVNVQRWZSFGVC BVWDFNVB, VDVWILACI JABRFQU RJVFW
AEQ CZRZ, VQNWIPRVC CZRZ, VDVWILACI RWMBRFQU
PWADFCVWB NSABV RA RJVK RJZR JVSP RJVK EFRJ
VQNWIPRVC CZRZ BVWDFNVB, ZQC BA AQ.

Πώς θα το κρυπτανάλυσουμε;

Affine Cipher

- ▶ Key: (a, k) τ.ω. $\gcd(a, 26) = 1$
- ▶ $Enc(x) = a \cdot x + k \pmod{26}$
- ▶ $Dec(y) = a^{-1}(y - k) \pmod{26}$.

Ορθότητα αποκρυπτογράφησης:

$$y \equiv ax + k \Rightarrow y - k \equiv ax \Rightarrow a^{-1}(y - k) \equiv x \pmod{26}.$$

$a^{-1} \in \mathbb{Z}_{26}$ ($= \{0, \dots, 25\}$): πολλαπλ/κός αντίστροφος του a modulo 26, δηλ. $a \cdot a^{-1} \pmod{26} = 1$

Υπάρχει (και είναι μοναδικός) αν $\gcd(a, 26) = 1$.

κρυπτογράφηση '1-1': $ax_1 + k \equiv ax_2 + k \pmod{26}$
 $\Rightarrow a(x_1 - x_2) \equiv 0 \pmod{26} \Rightarrow 26 \mid a(x_1 - x_2)$
 $\Rightarrow 26 \mid x_1 - x_2 \Rightarrow x_1 = x_2$, επειδή $\gcd(26, a) = 1$.

Μονοαλφαβητικό σύστημα, κρυπτανάλυση με μέτρηση συχνοτήτων ή/και δοκιμές.

Κρυπτόςστημα Vigenère

CODE TABLE

→

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B
K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B
K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B
K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K

Σύστημα μεταβλητής ολίσθησης. Η ολίσθηση καθορίζεται από το κλειδί, και επαναλαμβάνεται περιοδικά.

Κρυπτοσύστημα Vigenère

Ορισμός

- ▶ $K = (k_0, k_1, \dots, k_{r-1})$: κλειδί, r χαρακτήρων
- ▶ $X = (x_0, x_1, \dots, x_{n-1})$: αρχικό κείμενο (plaintext), n χαρακτήρων
- ▶ $C = (c_0, c_1, \dots, c_{n-1})$: κρυπτοκείμενο (ciphertext), n χαρακτήρων
- ▶ $c_i = E_K(x_i) = (x_i + k_{i \bmod r}) \bmod 26, 0 \leq i \leq n - 1$: κρυπτογράφηση
- ▶ $x_i = D_K(c_i) = (c_i - k_{i \bmod r}) \bmod 26, 0 \leq i \leq n - 1$: αποκρυπτογράφηση

Κρυπτανάλυση

Η κρυπτανάλυση συνίσταται στην εύρεση του μήκους του κλειδιού πρώτα και κατόπιν στην εύρεση του ίδιου του κλειδιού.

Κρυπτανάλυση Vigenère

Εύρεση μήκους κλειδιού: 2 τρόποι

- ▶ *Kasiski test*: εύρεση patterns που επαναλαμβάνονται. Πιθανή περίοδος: ΜΚΔ των αποστάσεων μεταξύ επαναλαμβανόμενων patterns. Βασική ιδέα: ίδιες λέξεις του αρχικού κειμένου σε απόσταση πολλαπλάσια του r (μήκος κλειδιού), κωδικοποιούνται με ίδιο τρόπο.
- ▶ *Index of Coincidence (Δείκτης Σύμπτωσης)*: εκφράζει την πιθανότητα δύο τυχαίοι χαρακτήρες ενός κειμένου να ταυτίζονται.
Η τιμή του σε κείμενο φυσικής γλώσσας διαφέρει σημαντικά από την τιμή του σε τυχαίο κείμενο.

Κρυπτανάλυση Vigenère με Kasiski test

ZHRULIXEFHCMTDRDKTESBFPIRSVQZXULVWPKYVWOWATCUPVIIC
WEOOTURBBCOENJWSMRUJMCIGKVCZMBUHTOTLSSMGSHULEOTURBB
KNPHLLACNWPWTWVWOWATPKHZGCGHYAIIIRQJMCIGKVCZHHPPTOTL
SDQZHBXAAGCELMQIE

Κρυπτανάλυση Vigenère

Δείκτης Σύμπτωσης

Σε κείμενο X , όπου f_i το πλήθος εμφανίσεων του γράμματος i :

$$IC(X) = \frac{\sum_{i=0}^{25} \binom{f_i}{2}}{\binom{n}{2}} = \sum_{i=0}^{25} \frac{f_i(f_i - 1)}{n(n - 1)}$$

Σημαντική ιδιότητα: **αναλλοίωτος** σε ολίσθηση του κειμένου κατά k .

Σε άγνωστο κείμενο αγγλικής X : $E[IC(X)] \cong \sum_{i=0}^{25} p_i^2 \cong 0.065$
(p_i : η στατιστική συχνότητα του γράμματος i)

Σε εντελώς τυχαίο κείμενο με αγγλικούς χαρακτήρες:

$$E[IC(X)] \cong \sum_{i=0}^{25} \left(\frac{1}{26}\right)^2 = \frac{1}{26} \cong 0.038$$

Μπορούμε με μεγάλη πιθανότητα να ξεχωρίσουμε ένα τυχαίο κείμενο με αγγλικούς χαρακτήρες από ένα κανονικό αγγλικό κείμενο.

Μέθοδος για εύρεση r με χρήση IC

Κρυπτανάλυση Vigenère

Μέθοδος για εύρεση r με χρήση IC

- ▶ 1ος τρόπος:

Δοκιμή για $r = 1, 2, \dots$. Χωρίζουμε το κρυπτοκείμενο σε r στήλες:

στήλη $C_i = \{c_{i+jr} \mid 0 \leq j \leq \lceil \frac{n}{r} \rceil - 1\}$

Υπολογισμός $IC(C_i)$. Αν έχουμε βρει σωστό μήκος, τιμές κοντά στο 0.065, αλλιώς συμπεριφορά τείνει προς τυχαίο κείμενο (συνήθως < 0.050 ακόμη και σε σχετικά μικρά κείμενα).

- ▶ 2ος τρόπος: χρήση του τύπου

$$r \approx \frac{I_{eng} - I_{rand}}{I_{text} - I_{rand}}$$

όπου $I_{eng} = 0.065$, $I_{rand} = 0.038$ και I_{text} ο δείκτης σύμπτωσης του κρυπτοκειμένου.

Κρυπτανάλυση Vigenère: εύρεση κλειδιού

- ▶ 1ος τρόπος: στατιστική κρυπτανάλυση στις στήλες με βάση τη συχνότητα εμφάνισης των γραμμάτων, διγραμμάτων, κ.λπ. της αγγλικής (ή γενικότερα της γλώσσας του αρχικού κειμένου).
- ▶ 2ος τρόπος: βρίσκουμε το σχετικό shift μεταξύ της πρώτης στήλης και της m -οστής στήλης (για $2 \leq m \leq r$). Έχοντας τα σχετικά shift της πρώτης στήλης με τις υπόλοιπες είμαστε ουσιαστικά αντιμέτωποι με μονοαλφαβητικό σύστημα.

Κρυπτανάλυση Vigenère: εύρεση κλειδιού

- ▶ 1ος τρόπος: στατιστική κρυπτανάλυση στις στήλες με βάση τη συχνότητα εμφάνισης των γραμμάτων, διγραμμάτων, κ.λπ. της αγγλικής (ή γενικότερα της γλώσσας του αρχικού κειμένου).
- ▶ 2ος τρόπος: βρίσκουμε το σχετικό shift μεταξύ της πρώτης στήλης και της m -οστής στήλης (για $2 \leq m \leq r$). Έχοντας τα σχετικά shift της πρώτης στήλης με τις υπόλοιπες είμαστε ουσιαστικά αντιμέτωποι με μονοαλφαβητικό σύστημα.
 - ▶ Δοκιμάζουμε ολισθήσεις της πρώτης στήλης κατά $j = 1, 2, \dots, 25$.
 - ▶ Χρήση **δείκτη αμοιβαίας σύμπτωσης** μεταξύ της ολισθημένης πρώτης στήλης και της m -οστής στήλης.

Δείκτης Αμοιβαίας Σύμπτωσης (Index of Mutual Coincidence – IMC)

$$IMC(C_{1 \gg j}, C_m) = \sum_{i=0}^{25} \frac{f_{(1 \gg j)}(i) f_{(m)}(i)}{|C_1| |C_m|}$$

$f_{(1)}(i)$: # εμφανίσεων χαρακτήρα i στην στήλη 1.

$f_{(1 \gg j)}(i) = f_{(1)}((i - j) \bmod 26)$: # εμφανίσεων χαρακτήρα i στην στήλη 1, μετά από ολίσθηση της στήλης κατά j .

Δείκτης Αμοιβαίας Σύμπτωσης (Index of Mutual Coincidence – IMC)

$$IMC(C_{1 \gg j}, C_m) = \sum_{i=0}^{25} \frac{f_{(1 \gg j)}(i) f_{(m)}(i)}{|C_1| |C_m|}$$

$f_{(1)}(i)$: # εμφανίσεων χαρακτήρα i στην στήλη 1.

$f_{(1 \gg j)}(i) = f_{(1)}((i - j) \bmod 26)$: # εμφανίσεων χαρακτήρα i στην στήλη 1, μετά από ολίσθηση της στήλης κατά j .

- ▶ Αντιστοιχεί στην πιθανότητα δύο τυχαίοι χαρακτήρες από δύο κείμενα να ταυτίζονται.
- ▶ Παρόμοιες ιδιότητες με Δείκτη Σύμπτωσης: η τιμή του **διαφέρει σημαντικά** μεταξύ αγγλικών κειμένων (ή προερχόμενων από αγγλικά κείμενα, με την ίδια ολίσθηση) και τυχαίων κειμένων (ή προερχόμενων από αγγλικό κείμενο, με διαφορετική ολίσθηση).

Μπορούμε να βελτιώσουμε το Vigenère;

- ▶ Αυξάνοντας το μήκος του κλειδιού;
- ▶ Ιδανικά: κλειδί ίσου μήκους με αρχικό κείμενο.
- ▶ Αυτή είναι ουσιαστικά μια μορφή του περίφημου **One Time Pad** (Vernam, 1917).

Τέλεια μυστικότητα (Shannon, 1949)

Ας θεωρήσουμε το αρχικό κείμενο M , το κλειδί K και το κρυπτοκείμενο C σαν τυχαίες μεταβλητές που παίρνουν τιμές αντίστοιχα από τα σύνολα $\mathcal{M}, \mathcal{K}, \mathcal{C}$. Οι M και K είναι ανεξάρτητες, ενώ η C εξαρτάται από τις άλλες δύο.

Ο ορισμός του Shannon

$$\forall x \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C} : \Pr_{M \in \mathcal{M}, K \in \mathcal{K}} [M = x \mid C = y] = \Pr_{M \in \mathcal{M}} [M = x]$$

Τέλεια μυστικότητα (Shannon, 1949)

Ας θεωρήσουμε το αρχικό κείμενο M , το κλειδί K και το κρυπτοκείμενο C σαν τυχαίες μεταβλητές που παίρνουν τιμές αντίστοιχα από τα σύνολα $\mathcal{M}, \mathcal{K}, \mathcal{C}$. Οι M και K είναι ανεξάρτητες, ενώ η C εξαρτάται από τις άλλες δύο.

Ο ορισμός του Shannon

$$\forall x \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C} : \Pr_{M \in \mathcal{M}, K \in \mathcal{K}} [M = x \mid C = y] = \Pr_{M \in \mathcal{M}} [M = x]$$

Το κρυπτοκείμενο δεν παρέχει **καμμία πληροφορία** για το αρχικό κείμενο (*a posteriori* πληροφορία ίδια με την *a priori*).

Παράδειγμα

Έστω το παρακάτω κρυπτοσύστημα με
 $\mathcal{M} = \{0, 1\}$, $\mathcal{C} = \{A, B\}$, $\mathcal{K} = \{K_1, K_2\}$:

	K_1	K_2
0	A	B
1	B	A

$$\text{με } Pr[K_1] = \frac{1}{3}, \quad Pr[K_2] = \frac{2}{3}$$

Παράδειγμα

Έστω το παρακάτω κρυπτοσύστημα με
 $\mathcal{M} = \{0, 1\}$, $\mathcal{C} = \{A, B\}$, $\mathcal{K} = \{K_1, K_2\}$:

	K_1	K_2
0	A	B
1	B	A

με $Pr[K_1] = \frac{1}{3}$, $Pr[K_2] = \frac{2}{3}$

Έχει την ιδιότητα της τέλειας μυστικότητας;

Random SHIFT Cipher

Ορισμός

- ▶ $\mathcal{M} = \mathcal{K} = \mathcal{C} = \{0, \dots, 25\}$
- ▶ Κρυπτογράφηση: $C = enc(M, K) = M + K \bmod 26$
- ▶ Κατανομή $K \in \mathcal{K}$: $\Pr[K = i] = \frac{1}{26}, 0 \leq i \leq 25.$

Random SHIFT Cipher

Ορισμός

- ▶ $\mathcal{M} = \mathcal{K} = \mathcal{C} = \{0, \dots, 25\}$
- ▶ Κρυπτογράφηση: $C = enc(M, K) = M + K \bmod 26$
- ▶ Κατανομή $K \in \mathcal{K}$: $\Pr[K = i] = \frac{1}{26}$, $0 \leq i \leq 25$.

1. $\forall y \in \mathcal{C} : \Pr[C = y] = \sum_{x \in \mathcal{M}} \Pr[M = x] \cdot \Pr[K = y - x \bmod 26] = \frac{1}{26} \sum_{x \in \mathcal{M}} \Pr[M = x] = \frac{1}{26}$

Random SHIFT Cipher

Ορισμός

- ▶ $\mathcal{M} = \mathcal{K} = \mathcal{C} = \{0, \dots, 25\}$
- ▶ Κρυπτογράφηση: $C = enc(M, K) = M + K \bmod 26$
- ▶ Κατανομή $K \in \mathcal{K}$: $\Pr[K = i] = \frac{1}{26}$, $0 \leq i \leq 25$.

1. $\forall y \in \mathcal{C} : \Pr[C = y] = \sum_{x \in \mathcal{M}} \Pr[M = x] \cdot \Pr[K = y - x \bmod 26] = \frac{1}{26} \sum_{x \in \mathcal{M}} \Pr[M = x] = \frac{1}{26}$
2. $\Pr[M = x | C = y] = \frac{\Pr[C=y|M=x] \Pr[M=x]}{\Pr[C=y]}$

Random SHIFT Cipher

Ορισμός

- ▶ $\mathcal{M} = \mathcal{K} = \mathcal{C} = \{0, \dots, 25\}$
- ▶ Κρυπτογράφηση: $C = enc(M, K) = M + K \bmod 26$
- ▶ Κατανομή $K \in \mathcal{K}$: $\Pr[K = i] = \frac{1}{26}$, $0 \leq i \leq 25$.

$$1. \quad \forall y \in \mathcal{C} : \Pr[C = y] = \sum_{x \in \mathcal{M}} \Pr[M = x] \cdot \Pr[K = y - x \bmod 26] = \frac{1}{26} \sum_{x \in \mathcal{M}} \Pr[M = x] = \frac{1}{26}$$

$$2. \quad \Pr[M = x \mid C = y] = \frac{\Pr[C=y|M=x] \Pr[M=x]}{\Pr[C=y]}$$

3. Από (1) και (2):

$$\forall x \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C} : \Pr[M = x \mid C = y] = \frac{\frac{1}{26} \Pr[M=x]}{\frac{1}{26}} = \Pr[M = x]$$

Random SHIFT Cipher

Ορισμός

- ▶ $\mathcal{M} = \mathcal{K} = \mathcal{C} = \{0, \dots, 25\}$
- ▶ Κρυπτογράφηση: $C = enc(M, K) = M + K \bmod 26$
- ▶ Κατανομή $K \in \mathcal{K}$: $\Pr[K = i] = \frac{1}{26}$, $0 \leq i \leq 25$.

$$1. \quad \forall y \in \mathcal{C} : \Pr[C = y] = \sum_{x \in \mathcal{M}} \Pr[M = x] \cdot \Pr[K = y - x \bmod 26] = \frac{1}{26} \sum_{x \in \mathcal{M}} \Pr[M = x] = \frac{1}{26}$$

$$2. \quad \Pr[M = x \mid C = y] = \frac{\Pr[C=y|M=x] \Pr[M=x]}{\Pr[C=y]}$$

3. Από (1) και (2):

$$\forall x \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C} : \Pr[M = x \mid C = y] = \frac{\frac{1}{26} \Pr[M=x]}{\frac{1}{26}} = \Pr[M = x]$$

Τέλεια μυστικότητα! (η απόδειξη επεκτείνεται για οποιοδήποτε μέγεθος κειμένου).

1. $\forall x \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C} : \Pr[C = y] = \Pr[C = y \mid M = x]$

δηλαδή, η πιθανότητα εμφάνισης ενός κρυπτοκειμένου είναι ανεξάρτητη από το αρχικό κείμενο.

Ισοδύναμες Συνθήκες Τέλειας Μυστικότητας

1. $\forall x \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C} : \Pr[C = y] = \Pr[C = y \mid M = x]$

δηλαδή, η πιθανότητα εμφάνισης ενός κρυπτοκειμένου είναι ανεξάρτητη από το αρχικό κείμενο.

2. $\forall x_1, x_2 \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C} : \Pr[C = y \mid M = x_1] = \Pr[C = y \mid M = x_2]$

(συνθήκη χρήσιμη για ανταπόδειξη)

Τέλεια μυστικότητα: μήκος κλειδιού \geq μήκος κειμένου

Αναγκαία συνθήκη για τέλεια μυστικότητα:

$$|\mathcal{M}| \leq |\mathcal{C}| \leq |\mathcal{K}|$$

Τέλεια μυστικότητα: μήκος κλειδιού \geq μήκος κειμένου

Αναγκαία συνθήκη για τέλεια μυστικότητα:

$$|\mathcal{M}| \leq |\mathcal{C}| \leq |\mathcal{K}|$$

- ▶ $|\mathcal{M}| \leq |\mathcal{C}|$: Από απαίτηση για κρυπτογράφηση '1-1'.

Τέλεια μυστικότητα: μήκος κλειδιού \geq μήκος κειμένου

Αναγκαία συνθήκη για τέλεια μυστικότητα:

$$|\mathcal{M}| \leq |\mathcal{C}| \leq |\mathcal{K}|$$

- ▶ $|\mathcal{M}| \leq |\mathcal{C}|$: Από απαίτηση για κρυπτογράφηση ‘1-1’.
- ▶ $|\mathcal{C}| \leq |\mathcal{K}|$: $\forall |\mathcal{C}| > |\mathcal{K}|$,
 $\forall x \in \mathcal{M}, \exists y \in \mathcal{C}, \Pr[C = y \mid M = x] = 0 \neq \Pr[C = y]$.

Τέλεια μυστικότητα όταν $|\mathcal{M}| = |\mathcal{C}| = |\mathcal{K}|$

Θεώρημα

Έστω κρυπτοσύστημα με $|\mathcal{M}| = |\mathcal{C}| = |\mathcal{K}|$. Το σύστημα έχει τέλεια μυστικότητα αν ισχύουν τα εξής:

- (1) για κάθε $x \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C}$, υπάρχει μοναδικό $k \in \mathcal{K}$, ώστε $enc_k(x) = y$
- (2) κάθε κλειδί επιλέγεται με την ίδια πιθανότητα, συγκεκριμένα $1/|\mathcal{K}|$

Τέλεια μυστικότητα όταν $|\mathcal{M}| = |\mathcal{C}| = |\mathcal{K}|$

Θεώρημα

Έστω κρυπτοσύστημα με $|\mathcal{M}| = |\mathcal{C}| = |\mathcal{K}|$. Το σύστημα έχει τέλεια μυστικότητα αν ισχύουν τα εξής:

- (1) για κάθε $x \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C}$, υπάρχει μοναδικό $k \in \mathcal{K}$, ώστε $enc_k(x) = y$
- (2) κάθε κλειδί επιλέγεται με την ίδια πιθανότητα, συγκεκριμένα $1/|\mathcal{K}|$

Απόδειξη (συνοπτικά):

‘ \Rightarrow ’: Παραβίαση της (1) οδηγεί σε μηδενική δεσμευμένη πιθανότητα κάποιου y με δοσμένο x .

Από την (1) και αρχή Περιστερώνα και ιδιότητα ‘1-1’ της enc_{K_i} :

$$\forall y \in \mathcal{C}, k_1, k_2 \in \mathcal{K}, \exists x_1, x_2 \in \mathcal{M} : enc_{k_1}(x_1) = y, enc_{k_2}(x_2) = y$$

Τέλεια μυστικότητα όταν $|\mathcal{M}| = |\mathcal{C}| = |\mathcal{K}|$

Θεώρημα

Έστω κρυπτοσύστημα με $|\mathcal{M}| = |\mathcal{C}| = |\mathcal{K}|$. Το σύστημα έχει τέλεια μυστικότητα αν ισχύουν τα εξής:

- (1) για κάθε $x \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C}$, υπάρχει μοναδικό $k \in \mathcal{K}$, ώστε $enc_k(x) = y$
- (2) κάθε κλειδί επιλέγεται με την ίδια πιθανότητα, συγκεκριμένα $1/|\mathcal{K}|$

Απόδειξη (συνοπτικά):

‘ \Rightarrow ’: Παραβίαση της (1) οδηγεί σε μηδενική δεσμευμένη πιθανότητα κάποιου y με δοσμένο x .

Από την (1) και αρχή Περιστερώνα και ιδιότητα ‘1-1’ της enc_{K_i} :

$$\forall y \in \mathcal{C}, k_1, k_2 \in \mathcal{K}, \exists x_1, x_2 \in \mathcal{M} : enc_{k_1}(x_1) = y, enc_{k_2}(x_2) = y$$

Με χρήση της δεύτερης Ισοδύναμης Συνθήκης προκύπτει ότι τα k_1, k_2 είναι ισοπίθανα.

Τέλεια μυστικότητα όταν $|\mathcal{M}| = |\mathcal{C}| = |\mathcal{K}|$

Θεώρημα

Έστω κρυπτοσύστημα με $|\mathcal{M}| = |\mathcal{C}| = |\mathcal{K}|$. Το σύστημα έχει τέλεια μυστικότητα αν ισχύουν τα εξής:

- (1) για κάθε $x \in \mathcal{M}, y \in \mathcal{C}$, υπάρχει μοναδικό $k \in \mathcal{K}$, ώστε $enc_k(x) = y$
- (2) κάθε κλειδί επιλέγεται με την ίδια πιθανότητα, συγκεκριμένα $1/|\mathcal{K}|$

Απόδειξη (συνοπτικά):

‘ \Rightarrow ’: Παραβίαση της (1) οδηγεί σε μηδενική δεσμευμένη πιθανότητα κάποιου y με δοσμένο x .

Από την (1) και αρχή Περιστερώνα και ιδιότητα ‘1-1’ της enc_{K_i} :

$$\forall y \in \mathcal{C}, k_1, k_2 \in \mathcal{K}, \exists x_1, x_2 \in \mathcal{M} : enc_{k_1}(x_1) = y, enc_{k_2}(x_2) = y$$

Με χρήση της δεύτερης Ισοδύναμης Συνθήκης προκύπτει ότι τα k_1, k_2 είναι ισοπίθανα.

One Time Pad (Vernam, 1917)

Ορισμός

- ▶ Plaintext: $x = (x_0, x_1, \dots, x_{n-1})$, $x_i \in \{0, 1\}$
- ▶ Key: $k = (k_0, k_1, \dots, k_{n-1})$, $k_i \in \{0, 1\}$
- ▶ Ciphertext: $y = (y_0, y_1, \dots, y_{n-1})$, $y_i \in \{0, 1\}$
- ▶ Κρυπτογράφηση: $y_i = x_i \oplus k_i = x_i + k_i \bmod 2$
- ▶ Αποκρυπτογράφηση: $x_i = y_i \oplus k_i$

One Time Pad (Vernam, 1917)

Ορισμός

- ▶ Plaintext: $x = (x_0, x_1, \dots, x_{n-1})$, $x_i \in \{0, 1\}$
- ▶ Key: $k = (k_0, k_1, \dots, k_{n-1})$, $k_i \in \{0, 1\}$
- ▶ Ciphertext: $y = (y_0, y_1, \dots, y_{n-1})$, $y_i \in \{0, 1\}$
- ▶ Κρυπτογράφηση: $y_i = x_i \oplus k_i = x_i + k_i \bmod 2$
- ▶ Αποκρυπτογράφηση: $x_i = y_i \oplus k_i$

Ασφάλεια: αν για κάθε bit k_i του κλειδιού ισχύει

$\Pr[k_i = 0] = \Pr[k_i = 1] = 1/2$, τότε το κρυπτοσύστημα έχει τέλεια μυστικότητα (γιατί;).

One Time Pad (Vernam, 1917)

Ορισμός

- ▶ Plaintext: $x = (x_0, x_1, \dots, x_{n-1})$, $x_i \in \{0, 1\}$
- ▶ Key: $k = (k_0, k_1, \dots, k_{n-1})$, $k_i \in \{0, 1\}$
- ▶ Ciphertext: $y = (y_0, y_1, \dots, y_{n-1})$, $y_i \in \{0, 1\}$
- ▶ Κρυπτογράφηση: $y_i = x_i \oplus k_i = x_i + k_i \bmod 2$
- ▶ Αποκρυπτογράφηση: $x_i = y_i \oplus k_i$

Ασφάλεια: αν για κάθε bit k_i του κλειδιού ισχύει

$\Pr[k_i = 0] = \Pr[k_i = 1] = 1/2$, τότε το κρυπτοσύστημα έχει τέλεια μυστικότητα (γιατί;).

Άσκηση: Ποιό πρόβλημα ασφάλειας εμφανίζεται αν χρησιμοποιήσουμε το κλειδί και δεύτερη φορά;

Πρώτα Συμπεράσματα

- ▶ Η τέλεια μυστικότητα είναι εφικτή.
- ▶ Η παραγωγή και η ανταλλαγή του κλειδιού όμως είναι πρακτικά ασύμφορες (τεράστιο μήκος, μία χρήση μόνο).
- ▶ Ενδιαφερόμαστε για *πρακτικά εφικτές* λύσεις.

Unicity Distance (Shannon, 1949)

- ▶ Είναι εφικτό να έχουμε ένα επίπεδο πληροφοριοθεωρητικής ασφάλειας, ακόμη και με μικρότερο κλειδί, αν το κλειδί είναι “αρκετά μεγάλο” σε σχέση με το κρυπτοκείμενο. Συγκεκριμένα:

Unicity Distance (Shannon, 1949)

- ▶ Είναι εφικτό να έχουμε ένα επίπεδο πληροφοριοθεωρητικής ασφάλειας, ακόμη και με μικρότερο κλειδί, αν το κλειδί είναι “αρκετά μεγάλο” σε σχέση με το κρυπτοκείμενο. Συγκεκριμένα:
- ▶ Σε ένα κρυπτοκείμενο c μπορεί να αντιστοιχούν τουλάχιστον δύο αρχικά κείμενα (άρα και αντίστοιχα κλειδιά). Ο κρυπταναλυτής χρειάζεται επιπλέον υποθέσεις.
- ▶ Τα μη γνήσια κλειδιά λέγονται *κίβδηλα* (spurious).

Unicity Distance (Shannon, 1949)

- ▶ Είναι εφικτό να έχουμε ένα επίπεδο πληροφοριοθεωρητικής ασφάλειας, ακόμη και με μικρότερο κλειδί, αν το κλειδί είναι “αρκετά μεγάλο” σε σχέση με το κρυπτοκείμενο. Συγκεκριμένα:
- ▶ Σε ένα κρυπτοκείμενο c μπορεί να αντιστοιχούν τουλάχιστον δύο αρχικά κείμενα (άρα και αντίστοιχα κλειδιά). Ο κρυπταναλυτής χρειάζεται επιπλέον υποθέσεις.
- ▶ Τα μη γνήσια κλειδιά λέγονται *κίβδηλα* (spurious).
- ▶ **Unicity Distance**: το μήκος κειμένου πέρα από το οποίο “εξαφανίζονται” τα κίβδηλα κλειδιά.

Unicity Distance (Shannon, 1949)

- ▶ Είναι εφικτό να έχουμε ένα επίπεδο πληροφοριοθεωρητικής ασφάλειας, ακόμη και με μικρότερο κλειδί, αν το κλειδί είναι “αρκετά μεγάλο” σε σχέση με το κρυπτοκείμενο. Συγκεκριμένα:
- ▶ Σε ένα κρυπτοκείμενο c μπορεί να αντιστοιχούν τουλάχιστον δύο αρχικά κείμενα (άρα και αντίστοιχα κλειδιά). Ο κρυπταναλυτής χρειάζεται επιπλέον υποθέσεις.
- ▶ Τα μη γνήσια κλειδιά λέγονται *κίβδηλα* (spurious).
- ▶ **Unicity Distance**: το μήκος κειμένου πέρα από το οποίο “εξαφανίζονται” τα κίβδηλα κλειδιά.
- ▶ Παράδειγμα: στο (απλό) Shift Cipher, το ίδιο κρυπτοκείμενο **CTGPC** αντιστοιχεί στα αρχικά κείμενα **ARENA** και **RIVER** με διαφορετικό κλειδί (shift number). Αν αυξήσουμε το κρυπτοκείμενο, πιθανότατα μόνο ένα από τα δύο κλειδιά θα “επιβιώσει”.

Unicity Distance (Shannon, 1949)

- ▶ Η αναμενόμενη τιμή της μπορεί να υπολογιστεί με βάση την **εντροπία** του κλειδιού και τον **πλεονασμό (redundancy)** της φυσικής γλώσσας:

$$U = \frac{H(\mathcal{K})}{D} = \frac{\log(|\mathcal{K}|)}{D}$$

(για ισοπίθανα κλειδιά)

D : ο πλεονασμός της φυσικής γλώσσας, π.χ. για Αγγλικά

$D \approx 3.2$ bits/character.

Unicity Distance (Shannon, 1949)

- ▶ Η αναμενόμενη τιμή της μπορεί να υπολογιστεί με βάση την **εντροπία** του κλειδιού και τον **πλεονασμό (redundancy)** της φυσικής γλώσσας:

$$U = \frac{H(\mathcal{K})}{D} = \frac{\log(|\mathcal{K}|)}{D}$$

(για ισοπίθανα κλειδιά)

D : ο πλεονασμός της φυσικής γλώσσας, π.χ. για Αγγλικά
 $D \approx 3.2$ bits/character.

- ▶ Έτσι, για Αγγλικά και Shift Cipher, έχουμε $U \approx 2$ χαρακτήρες, για Vigenere $U \approx 1.47 \cdot m$ χαρακτήρες, με m το μήκος του κλειδιού.

Unicity Distance (Shannon, 1949)

- ▶ Η αναμενόμενη τιμή της μπορεί να υπολογιστεί με βάση την **εντροπία** του κλειδιού και τον **πλεονασμό (redundancy)** της φυσικής γλώσσας:

$$U = \frac{H(\mathcal{K})}{D} = \frac{\log(|\mathcal{K}|)}{D}$$

(για ισοπίθανα κλειδιά)

D : ο πλεονασμός της φυσικής γλώσσας, π.χ. για Αγγλικά
 $D \approx 3.2$ bits/character.

- ▶ Έτσι, για Αγγλικά και Shift Cipher, έχουμε $U \approx 2$ χαρακτήρες, για Vigenere $U \approx 1.47 \cdot m$ χαρακτήρες, με m το μήκος του κλειδιού.
- ▶ Για (μονοαλφαβητικό) Substitution Cipher (κλειδιά είναι οι $26!$ μεταθέσεις του αλφαβήτου), έχουμε $U \approx 28$: πράγματι, ένας έμπειρος κρυπτογράφος μπορεί να σπάσει το Substitution Cipher αν διαθέτει περίπου 28 χαρακτήρες κρυπτοκειμένου.

- ▶ Τέλεια (πληροφοριοθεωρητική, information theoretic): ανεξάρτητη της ισχύος του αντιπάλου, καμμία νέα πληροφορία δεν μπορεί να προκύψει από την κρυπτανάλυση.

- ▶ Τέλεια (πληροφοριοθεωρητική, information theoretic): ανεξάρτητη της ισχύος του αντιπάλου, καμμία νέα πληροφορία δεν μπορεί να προκύψει από την κρυπτανάλυση.
- ▶ Στατιστική: ανεξαρτήτως της ισχύος του αντιπάλου, η πιθανότητα αποκρυπτογράφησης είναι πολύ μικρή (αμελητέα).

- ▶ Τέλεια (πληροφοριοθεωρητική, information theoretic): ανεξάρτητη της ισχύος του αντιπάλου, καμμία νέα πληροφορία δεν μπορεί να προκύψει από την κρυπτανάλυση.
- ▶ Στατιστική: ανεξαρτήτως της ισχύος του αντιπάλου, η πιθανότητα αποκρυπτογράφησης είναι πολύ μικρή (αμελητέα).
- ▶ Υπολογιστική: οποιοσδήποτε αντίπαλος με “λογική” υπολογιστική ισχύ (συνήθως πολυωνυμικού χρόνου) έχει αμελητέα πιθανότητα να σπάσει το κρυπτοσύστημα.

Semantic Security

- ▶ Είναι το αντίστοιχο της κατά Shannon τέλει μυστικότητας, όταν ο αντίπαλος είναι πολυωνυμικά φραγμένος.

Semantic Security

- ▶ Είναι το αντίστοιχο της κατά Shannon τέλει μυστικότητας, όταν ο αντίπαλος είναι πολυωνυμικά φραγμένος.
- ▶ Ο αντίπαλος δεν μπορεί *αποδοτικά* να μάθει τίποτε χρήσιμο από το κρυπτοκείμενο παρά μόνο με αμελητέα πιθανότητα.

Semantic Security

- ▶ Είναι το αντίστοιχο της κατά Shannon τέλει μυστικότητας, όταν ο αντίπαλος είναι πολυωνυμικά φραγμένος.
- ▶ Ο αντίπαλος δεν μπορεί αποδοτικά να μάθει τίποτε χρήσιμο από το κρυπτοκείμενο παρά μόνο με αμελητέα πιθανότητα.
- ▶ Εάν διαθέτει δύο αρχικά κείμενα, και του δώσουν το κρυπτοκείμενο ενός από αυτά, δεν μπορεί αποδοτικά να βρει ποιο είναι με πιθανότητα σημαντικά μεγαλύτερη του $1/2$.

Semantic Security

- ▶ Είναι το αντίστοιχο της κατά Shannon τέλει μυστικότητας, όταν ο αντίπαλος είναι πολυωνυμικά φραγμένος.
- ▶ Ο αντίπαλος δεν μπορεί αποδοτικά να μάθει τίποτε χρήσιμο από το κρυπτοκείμενο παρά μόνο με αμελητέα πιθανότητα.
- ▶ Εάν διαθέτει δύο αρχικά κείμενα, και του δώσουν το κρυπτοκείμενο ενός από αυτά, δεν μπορεί αποδοτικά να βρει ποιο είναι με πιθανότητα σημαντικά μεγαλύτερη του $1/2$.
- ▶ Για κρυπτογραφία δημοσίου κλειδιού αυτό ισοδυναμεί με **IND-CPA** ασφάλεια – προϋποθέτει χρήση τυχαιότητας στην κρυπτογράφιση.

Permutation (Transposition) Cipher

Το κλειδί, μήκους m , είναι μία μετάθεση (*permutation*) του $\{1, \dots, m\}$. Χωρίζουμε το αρχικό κείμενο σε μπλοκ μεγέθους m και σε κάθε μπλοκ εφαρμόζουμε την μετάθεση.

Σημαντικό πρόβλημα: το κρυπτοκείμενο περιέχει τους ίδιους χαρακτήρες με το αρχικό κείμενο. Αντιμετώπιση: *παρεμβολή σκουπιδιών*.

Κάποιες πληροφορίες μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά στην κρυπτανάλυση. Παράδειγμα:

ECSEEMDR	IAERFRR	RITSADEM
ESCOBARA	LACAILCD	LESHYRCR

Άσκηση: ποιες ιδέες από τα προηγούμενα θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε για κρυπτανάλυση του συστήματος αυτού;

Κρυπτοσυστήματα Γινομένου (Product Cryptosystems)

Προκύπτουν από σύνθεση των συναρτήσεων κρυπτογράφησης δύο ή περισσότερων κρυπτοσυστημάτων:

$$e_k(x) = e_{k_1}(e_{k_2}(x))$$

Συχνά δεν επιτυγχάνεται αύξηση της ασφάλειας.

Idempotent λέγονται τα κρυπτοσυστήματα που το γινόμενο με τον εαυτό τους δίνει το ίδιο κρυπτοσύστημα, π.χ. το Shift Cipher.

Άσκηση: δείξτε ότι το Affine Cipher είναι idempotent.

- ▶ Η πληροφοριοθεωρητική (τέλεια) μυστικότητα είναι μεν εφικτή αλλά πρακτικά ασύμφορη.
- ▶ Επιπλέον, αφορά μόνο σε επιθέσεις τύπου Ciphertext Only (CO).
- ▶ Σύγχρονη τάση: υπολογιστική ασφάλεια, ισχυρή απέναντι και σε πιο προηγμένες επιθέσεις: KPA, CPA, CCA.
- ▶ Απαραίτητη η μαθηματική τεκμηρίωση. Εργαλεία: γραμμική άλγεβρα, θεωρία πιθανοτήτων, στατιστική, αφηρημένη άλγεβρα (θεωρία ομάδων), θεωρία αριθμών, υπολογιστική πολυπλοκότητα.
- ▶ Κεντρικό ρόλο παίζει η (εκτιμώμενη) **υπολογιστική δυσκολία** αριθμοθεωρητικών και αλγεβρικών προβλημάτων και μάλιστα στην **μέση περίπτωση**.